

BOSHLANG‘ICH SINIF MATEMATIKA DARSLARIDA “KVADRAT VA TO‘G‘RI TO‘RTBURCHAKNING PARAMETRI” MAVZUSINI O‘TISHDA ILG‘OR INNAVATSION METODLAR.

Jabborova Dilnoza Rasulovna

Nematova Laziza Hikmatullo qizi

Buxoro viloyati Xalq ta’limi boshqarmasi

G‘ijduvon tumani XTB tasarrufidagi

10- umumta’lim maktabi boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi

Anatatsiya: *Ilg‘or pedagogik texnologiyalar matematika darslarini o‘tishda va o‘quvchilarning matematik savodxonligini oshirishda biz taklif qilayotgan metodlar orqali o‘quvchilarning bilimlarini mustahkamlash mumkin.*

Kalit so‘zlar: *Parametr, kvadrat, to‘g‘ri to‘rtburchak, to‘g‘ri to‘rtburchakning bo‘yi, eni.*

Matematika darsi- fanlarning eng a’losi.

Bizni olg‘a yetaklaydi, raqamlarning dunyosi¹.

1. To‘g‘ri to‘rtburchakning perimetri uning barcha tomonlari uzunliklari yig‘indisiga teng.

$5\text{ cm} + 17\text{ cm} + 5\text{ cm} + 17\text{ cm} = 44\text{ cm}$

Xuddi shunday usulda kvadratning perimetrini topamiz:

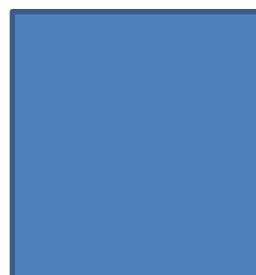
$2\text{ cm} + 2\text{ cm} + 2\text{ cm} + 2\text{ cm} = 8\text{ cm}$

I. 6 sm

4 sm

II. 3 sm

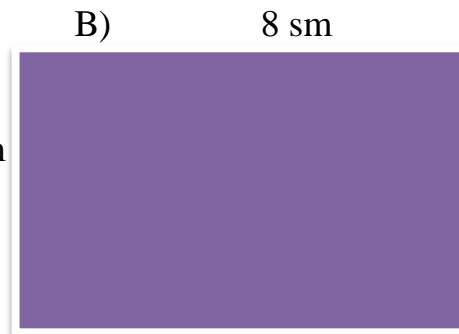
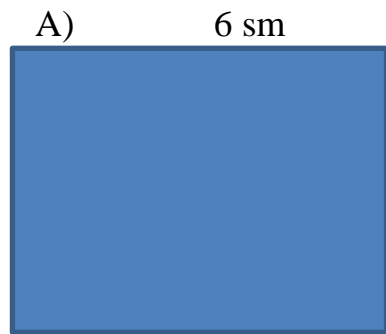
4 sm

To'g'ri to'rtburchaklarning parametrlarini toping?

I- $6+6+4+4=20$ I-P= 20sm

II- $4+4+3+3=14$ II-P-14 sm

Mustaqil ish: Quydagi kvadrat va to'g'ri to'rtburchaklardan qaysi biri kata ?

A B

Ushbu mavzuni o'tish davomida o'quvchilarga intellektual salohiyatlarini oshirishda mantiqiy savollar berishni taklif etamiz.

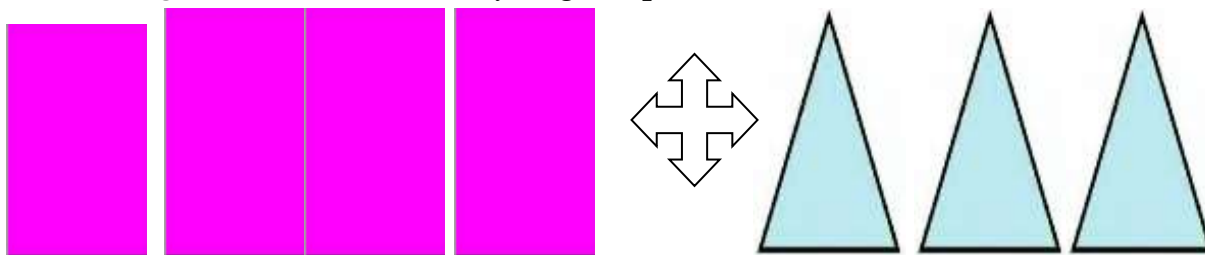
1-masala. To'rt burchakdan to'rtta ol,

Qutichaga sanab sol.

Uchburchakdan uchta ol ,

Qo'shavergin bemaolol.

Aytingchi qutichada nechta to'rtburchak bor?

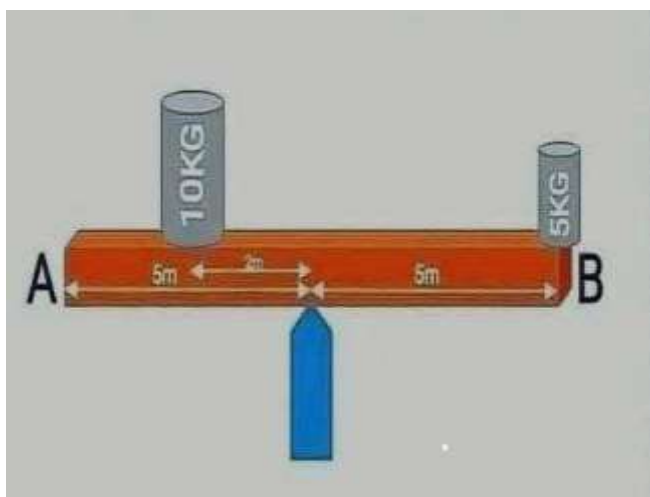
Bu savol juda oddiy jo'n ko'rinish mumkin, o'quvchingiz 4+3ni qoshib darrov javobini aytadi. Ammo savolga e'tabor qaratmaydi: Shunda savolni yana qaytaramiz, qutichada nechta to'rtburchak bor. Xo'sh anglagan bo'lsangiz to'rt burchakda to'rtta burchak bor uch burchakda uchta burchak bor.²

$(4*4)+(3*3)=25$ deb javobini chiqaradi o'quvchimiz, lekin yana bir jihatni 98% o'quvchilar inobatga olmaydi qutichada nechta to'rtburchak borligini hisobga olmasdan yana xatolikka yo'l qo'yishadi.

1-masala: Qaysi stakanda suv ko'p?

2-masala: Yig'indini toping

@Mantiq

3-masala: Qaysi tomon yerga tushadi?

4-masala: To'g'ri to'rtburchakli

diplomatni ichida kiyimlarni olsa yoki kiyim solinsa tarozi qanday o'zgaradi?³

FOYDALANILGAN ADABIYORLAR RO'YXATI:

- 1.Ubaydulla Uvatov "Buyuk yurt allomalari"-T "O'zbekiston" 2018
- 2.Ye I.Perelman (Tarjimon:A.T.Xo'jaxonov)"Qiziqarli matematika"-T "Sharq" 2016
- 3.Azimjon Qosimov "Aqlga quvvat bitiklar"-T "Yangi asr avlodi" 2014